



Nro. 48:

A' FEELS. CSASZAR, ES AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL:

Indált Bétsből Kedden Jouis 23-ik napján 1812-ik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é t s.

Ez Felsége méltóztatott Engel Krisztián János
urat, a' ki az Erdélyi Fels. Udvari Cancelláriá-
nál több mint 21, és ugyan ott mint Udvari
Concipista már 13 esztendőktől fogva szolgált,
a' ki egyszermind a' Bétsi Evangelicum Fő Con-
sistorium mellett Cs. K. Consistoriális Tanácsos,
és Cs. K. Könyv. vizsgáló, 's a' ki végrezetre mint
a' Magyar Históriához tartozó külömbféle mun-
káknek szerzője a' két Magyar hazatudósai előtt
nem esmeretlen, hosszúsas és hasznos szolgálata-
ira nézve Secretáriusi rangra és fizetésre emelái.

Hellyébe, ugyan ott hasonlóképpen számos
esztendőktől fogva szolgáló Pivolasz Pál úr ne-
veztetett Udvari Concipistává.

B b b

Orosz Birodalom:

Abban a' Császári parantsolatban, melly által az Orosz birodalomban a' mostani rekrutázás rendeltetett, elől ilyen kifejezések fordulnak elő: —,

„Európának mostani állapotja eltökéllettséget, hathatós fundamentomokra helyheztetett eszközöket, lankadiság nélkül való vígyázóságot, és nagy számú armádiát kíván tőlünk, a' végre, hogy a' mi nagy birodalmunkat minden ellenséges próbatételek ellen, bátorsággal megoltalmassuk. Az erős és vitéz Orosz nemzet eleitől fogva, a' mások és maga tsendességét szeméi előtt hordozván, minden véle határos népekkel békességben és barátságban szeret élni: hanem akkor, mikor valaha's midőn valamely ellene felemelkedő ellenségeskedésnek szélveszes lármája őtet arra kényszerítette, hogy a' vallásnak és hazának védelmezésére kardhoz kapjon, már ekkor soha nem történt, hogy az Orosz birodalomnak minden rangú és rendű hűséges fiainak iparkodása és buzgósága, magát egész ereje és méltósága szerént ki nem mutatta volna. Mostanában e' kerülhetetlenül szükséges az, hogy seregeinknek számjokat, újabb tartalék csapatok által neveljük. A' mi Isten' segedelme által erős armádiánk már készszen állanak, és birodalmunknak védelmezésire kirendeltettek. Az ő bátorságok és vitézségek az egész világ előtt esmeretes. Ingadozás nélkül fekszik azon a' birodalom' és thronus' reménysége. Vajha az ő erántuak és hazeránt viseltető buzgó szeretetek és bátorságok igen nagy számú ellenséges erőt ne találjon maga előtt.“

Khinai Birodalom.

A' jelen való időnek leg nagyobb tudálattoságai között különös figyelmetességet érdemel ennek a' hasonlíthatatlan nagyságú birodalomnak mostani állapotja. Ezt a' leg újabb levelek szerint, az ő belső részeiben elhatalmazott egyenletlenkedések, meghasonlások, 's a' mi ezeknél még sokkal nevezetesebb, az ő partjai körül támadott véghetetlen sokaságú tengeri tolvajok, özszeomlással, vagy leg alább a' leg veszedelmesebb fejtelenséggel fenyegetik. Hogy ilyen körülállások között tsak eddig is fennálhatott, annak tulajdonitják közönségesen, hogy a' szántóvető népnek szorgalmatossága ily nagy tiszteletben tartatik a' Khinaiaknál. Ott a' tudósok és a' Korona' tisztjei után egyszeriben a' földművesek rendje következik rangjára nézve; a' kereskedők, a' ritkamívek' mesterei, a' kézművesek, mind ő utánna következnek. Ez az elsőség és nagy tisztelet pedig nem tsak a' szokás által emeltetett ilyen nagy gráditsra, hanem meghatározott és fundamentomos törvényen által. A' Khinai törvényes könyvben előforduló tíz Státusbűnök, vagy inkább Státusbántó bűnök között a' *rebellio*, nem tsak az uralkodónak megbántatásában és a' tseadességnek megháborításában, hanem a' föld termésének illetésében is helyheztesődik különösen. Az is tudva van közönségesen, hogy a' Khinai Császár annak megmútatására, hogy a' szántástvetést melly nagyon betsűlje, vagy hogy finomabb vagy pallérozottabb kifejezésekkel éljünk, a' szántásvetésnek 's közönségesen a' mezei munkának megszentelésire, arany ekével szokott min-

den esztendőben egy darabotska földet megszántani. —

Közönséges vélekedés azonközben ezen birodalom cránt az, hogy akár melly nagy légyen is ez a' népnök számára nézve, éppen olly gyenge élete' módjára nézve. Többire tsak hallal és riakásával él. Ha valamelly kemény testalkatással bíró, Tatár vagy Arabs módra vándorló nép, tsordával reá ütne, sokaknak vélekedése szerint könnyen erőt vehetne rajta, a' mellett, hogy őtet, mikor a' féléket olvas az ember, hogy a' Khianai birodalom 200 millió emberből áll, majd lehetetlen hogy meghódolhatatlannak ne tartsa.

A' ki a' mostani közönséges levelekben ezeket olvassa, kétségkívül azt is örömet olvasná, hogy honnét veszik azok a' tengeri tolvajok magokat, a' kik ilyen hatalmas birodalmat veszedelemmel, felfodulással fenyegethének? Ez olyan kérdés, mellyre még eddig egész világossággal bajos felelni. Annyit bizonyosan tudnak felállók, hogy több ezer hajókkal szoktak véletlenül megjelenni Khinának most egy majd más partja mellett, a' nyughatatlankodó lakosokkal egyetértésben vannak, az ezekkel ellenkező vidékekre bérontanak, pusztítanak. De hogy éppen honnét jönnek? 's mitsoda kórmányozás alatt, 's mitsoda plánummal egyesítették ily sokan magokat? nem tudhatni. Az úgy nevezett *Tolraj Szigetek* ugyan, az Indiai és Tsendes tenger között, már régen feljegyeztetve vannak a' világ' közönséges földleírásában: hanem hogy ezek valaha ilyen nagy expeditziókat tettek volna, efelől ninisen emlékezet.

A' kereskedés eránt is nagy változást vet-

tek észre a' Khinaiak' gondolkodása módjában. Az ő Systemájok ezelőtt a' volt, hogy az aranyat, ezüstöt, mellyet egyszer öszsze szerezhettek, többé ki nem adták, melyre nézve úgy tartott a' Khinai birodalom, mint a' Péruai és Mekszikói kiantsnek nagyobb részét elnyelő örvény. A' volt felőlök a' közönséges vélekedés, hogy a' más nemzetek eránt viseltető irigység okozná, hogy a' kész pénzt, mellyet a' magok portékéikért az idegenektől magokhoz békaphtak, azt többé ki nem adták. Tsak tavaly nyílt fel a' szemek; azolta kezdik által látni, hogy a' pénz betsit a' kereskedésben való forgás emelked. Által kezdették látni, hogy nékiek is sokféle fogyatkozások legyen a'nállok nem termő szerzemények' dolgában. Előbb tsak éppen a' vélelek szomszédos tartományok vették eszékbe ezen változást a' Khinaiak' kereskedésbéli Systemájokban. *Kantonból* azolta nagysumma pénzek érkeztek Napkeleti Indiába. *Kalkuttát* úgy szólván tsak nem elborította a' Khinából oda folyni kezdett pengő pénznek árja. Azt mondják, hogy a' Napkeleti Indiába járó hajók már Európába is 7 milliót érő e'féle pénzt hoztak onnét, részszerént verve, részszerént verellen. — Ez a' dolog nem utolsó speculázióra nyithat az Anglosoknak útát a' mostani időnek környülállásai között, a' midőn minden gondolatjokat arra fordították, hogy az Európával való kereskedés' útjának bészárattatása miatt, hol találhassanak más kútfejeket a' kereskedésre. Hát még ha Amerika közepének, a' *Panamai* föld szorosának megtörténhető általvágattatása által a' Khina's Napkeleti India felé evezés is sokkal rövidebbé talál

tétettetni! — Az az idő, melly a' politikai világban kevés esztendőök alatt ily sok és ily nagy változásokat szült, gyaníthatóképpen nem kevésbé és nem kisebb változásokat fog szülni kevés esztendőök alatt a' kereskedő, 's kiválképpen a' tengeri kereskedő világban is.

Északi Amerika.

Minden reménység elenyészett az eránt, hogy az *Egyesült Státusok* és *Anglusok* között való békesség megmaradhasson. Mostanság az által ingerelték-fel magok ellen az *Anglusok* fellette nagyon az *Amériakaiakat*, hogy ezek között belső meghasonlást iparkodtak tsinálni, olyan reménységgel lévén, hogy az egyesült tartományok között azokat, a' mellyek észak felé fekszenek, 's az *Anglus* birtokoknak nevezetesen *Kanadának* szomszédjait, a' többektől elszakaszítják. Ezen az *Anglusok* már az 1809-dik esztendőben is hathatósan dolgoztak. A' *Kanadai Anglus Kormányozó* valami *Henry* nevű *Amériikai*, akkor az *Anglusokkal* tartó kapitányt vett völt-fel a' dolognak eszközlésire. Jó summát ígért neki. Ez a' *Henry* az ígérettel elment *Massachusettsbe*, a' hol az *Anglusokhoz* szító lakosok leg számosabbak. Itt eljárt a' dologban. A' *Kanadai Kormányozóval* innét levelezett; azt mindenekről tudósította; hanem utoljára valamiért megboszszankodván, az *Egyesült Státusok*' Elölülőjínél az egész dolgot elárulta, annak az egész levelezést által adta, a' ki azt a' *Kongressussal* közölvén, ennek tagjai e' miatt igen felindóltak. *Henry* azt mondja, hogy ezen lépést azért tselekedte, t. i. az *Anglusok*' plánumát azért árulta-el, hogy ezek a' neki tett ígéretet nem telyesítették. Ez

a' dolog a' múlt Mártziusban világosodott-ki, az Előülő azon hónapnak 9-dikén küldötte a' levelezést a' Kongressus' kezébe. *Foster* az ott lévő Anglus Követ azonközben ezt meg tudván, egy jelentést adott - bé az Amerikai Országlószékhez, azt mondván benne, hogy ő ezen történetet az újságokban igen nagy kedvetlenséggel olvasta; tagadta, hogy a' plánumból legkissebbet tudott volna; azt is erősítette, hogy ő a' Nagy Britaniai Országlószéknek azon tagjai felől, kikkel néki hivatalosképpen levelezni kell, bizonyal erősítheti, hogy ezek az Egyesült Státusok' belső tsendességinek megháboríttatásán telyességgel nem iparkodnak. Végezetre hízelkedett magának a' jelentésében, hogy kinyerheti az Országlószéktől, hogy ez és a' Kongressus dologban semmi végső határozást nem teszen addig, míg ő, t. i. *Foster*, a' felől a' maga Országlószékit nem tudósítja. —

Már most tudjuk a' közönséges levelekből, hogy a' Kongressusnak a' hadakozásra nézve tetett minden keményebb végzései, t. i. egy summa pénznek költsönvétele, a' fegyveres seregeknek organizáttatása, minden hajóknak, mellyek a' Státusok' kikötőhelyeiben taláttanak 90 napokig tartó bétíttatása, 's az a' tilalom, hogy az alatt sem pénzt sem valami áruportékát kivinni ne lehessen, azóttá történtek, hogy *Henry* az Anglusok plánumát elárúlta. — Az óttá tökéletesen magokhoz tsatolták az Egyesült Státusok azon *Napkeleti és Napnyúgoti Florida* nevű két tartományokat is, mellyeket őkt Spanyol ország-tól elszakasztván magokhoz már régen édesgettek, 's a' mit gyaníttatóképpen az Anglusokra és az

700
ő az ellen tett. pretestálásokra való tekintetből ta-
valy csak előrevalóképpen tselekedtek volt.

A' Londonban Junius 4-dikén és 5-dikén ki-
jött és a' Junius 10-dikén költ Párisi újságokban
is kihirdetett tudósítások szerint, már leg kis-
sebbet sem lehet kételkedni azon, hogy a' ha-
dakozás az Amerikai szabad Státusok és Nagy
Britannia között el ne kezdődjék. Az Amerikaiak
azon fogják iparkodni, hogy az Anglusoktól
Kanadát és Új-Skóziát elvehessék. — Itt kö-
vetkeznek a' mingyárt említett Londoni levelek-
ből a' fontosabbak: — „

„*Liverpoolhoz*, úgymond, egy hajó érkezett.
meg Amerikából azzal a' fontos hírrel, hogy az
Egyesült Státusok' Országglószéke meghatározta,
hogy minden nállok találtató Anglus tulajdon
elfoglaltassék, 's minden Anglus alattvalók, a'
kik ott találtatnak, letartóztassanak. Sőt beszél-
lik, hogy keményebb határozások is tétetettek
reánk nézve.

„Az Amerikából érkezett tudósítások szerint,
így szóll a' másik, nem csak hogy bizonyosnak
lenni tarthatjuk a' hadakozást, hanem azt is gon-
dolhatjuk, hogy az Egyesült Státusok azt már el is
kezdették. A' Képviselők' gyűlése (a' Kongres-
sus) megerősítette az Országglószéknek azon pro-
jektumát, melly e'képpen következik: — „

„Meggondolván azt, hogy azon barátsági,
kereskedési, és hajózási *Alkuban*, mely az
1794-dik esztendőben, Nov. 19-dikén ő Britaniai
Felsége és az Egygyesült Státusok között köt-
tett, meg volt határoztatva, az, hogy ő Britan-
niai Felsége, örökösei, 's utánna következő ma-
radékai, és az Egygyesült Státusok, birtokaik,

városaik, 's ezeknek lakosaik között, állandó, megsérthetetlen, közönséges békesség, 's igaz és valóságos barátság uralkodjék, leg kisebb személyt vagy helyett illető kifogás nélkül —

„Meggondolván, hogy ő Britanniai Felsőge az Egyesült Státusoknak külömbkülömb polgárjait elvétette, 's őket a' Britanniai hadi hajókön való szolgálatra, és az Egyesült Státusok ellen való fegyverhordozásra kényszerítette. És azt is meggondolván, hogy hasonló módon sok Amériikai emberek, az említett alknak nyilvánosság ereje ellen, még letartóztatva is vannak; 's hogy az ilyen tselekedet a' természeti szabadságnak megbántása, 's az Egygyesült Státusokkal való békességnek megrontása legyen. —

„Mindezeket meggondolván a', miat Kongressus, öszszegyülekezve lévő Szenátus és Képviselők, meghatározzák —

1)-ször, hogy Juniusnak 4-dik napjától fogva mind azok, a' kik egy olyan hajós legényt, a' ki az Egygyesült Státusoknak szülelett alattvalója, a' szabad tengeren, kikötőhelyekben, folyóvizeken, vagy valamely öbölben, erőszakos szolgálatra visznek, olyan fogás alatt, hogy azt valamely idegen Hatalmasságnak rendeléséből tselekszik, tengeri tolvajoknak tartattassanak és halállal büntetessenek meg. Az ítélet azon a' helyen mondattassék -ki a' bünösökre, a' hol elfogattatnak —

2)szor, hogy minden tengeri embernek, a' ki az Egygyesült Státusok' zászlójával evez, engedtessék meg az erőt erő által vissza venni, mind annyiszor, valahányszor őtet valaki arra akarja erőszak által kényszeríteni, hogy az Egy-

gyesült Státusok' hajóját a' szabad tengeren, vagy valamely kikötőhelyben, folyó vízen, vagy öbölben elhagyja; és ha valaki, a' ki ilyen módon valamely Amériikai hajós legényt erőszakosan el akar vinni, megölettetik vagy megscsbesítetik, a' hajós legény, a' kit el akart vinni, a' történetet meg bizonyítván, tökéletesen ártatlannak lenni tartatik —

3)szor, hogy az Egygyesült Státusok' Elölülője, bizonyos tudósítást vévén a' felől, hogy ezen Státusoknak valamely polgárja erőszakosan elvétellett vagy fogságra vétetett légyen, azon Hatalmasságnak, kinek rendeléséből a' dolog történt, a' tengeren elfogattatható emberei ellen a' leg keményebb visszatromfolással éljen —

4)szer, hogy minden Amériikai hajós legénynek, a' ki ennekutánna ilyen erőszakos módon valamely hajóról elvétellettik, annak egész visszaadattatásáig 30 Dollárok (Tallérok) járjanak honaponként. Ezt a' summát pedig abból az adósságból kell néki fizetni, a' mellyel valamely Amériikai alattvaló valamely Angliai alattvalónak tartozik —

5)ször, hogy az Elölülőnek hatalma legyen arra, hogy visszatromfolásképpen a' tegeren vagy pedig az Anglus vidékeken is annyi számú Anglus alattvalókat elfogattathasson, a' hány erőszakosan elvétellett Amériikai hajós legények Britanniának kezében lehetnek, 's ezeket azok által költsönösen visszatseréltethesse —

6)szor, hogy az Elölülőnek hatalom adattassék arra, hogy egy hirdetés által meg tiltathassa, hogy az Egygyesült Státusoknak vidékeiken lakó hajósok vagy egyéb lakosok közzül senki, se-

gítséget és eleséget ne adjon az olyan idegen hajónak, melynek kapitánya felől megvilágosodik az, hogy az Egygyesült Státusok' hajójáról valamely hajós legényt, katonát, vagy akármely más olyan személyt, a' ki ezen idegen Hatalmasságnak valamely ellenségénél szolgálatban nintsen, elvétetett. Minden hajós vagy más akármiféle ember, a' ki az Egygyesült Státusok földjén lakik, esztendeig való fogságra és 1000 tallérokat fellyúl nem haladó büntetésre ítéltetik, ha egy ilyen hajóhoz segedelemmel viseltetik, vagy annak eleséget ad —

7) szerhogy tiltassá-meg az Elölülő, hogy, ha valamely idegen Hatalmasság' fegyveres hajójának Kapitánya, azon partok mellyett, a' hova és a' meddig az Egygyesült Státusoknak törvényes hatalma kiterjed, vagy pedig az alatt, mig ezen partoknak egyik kikötőhelyéből a' másikba evez valamely hajó, valamely hajós legényt, tengeri embert, vagy akármiféle embert elvett, vagy elfogott, az Egygyesült Státusoknak sem egy kikötőhelyébe, sem pedig valamely vidékire valami portékát kitehessen.“

Hogy az Anglus és Ámérikánnus seregeknek egymással való öszszetsapása a' *Niagara* vize mellett, ha talám még meg nem történt volna is, igen közel legyen, nyilván mutatja a' következő levél —,

„*Neu-Jork* Május, 6-dikán. Sietséggel jelentjük, hogy nekünk úgy esett értésünkre, hogy egy Anglus és Indus fegyveres sereg a' *Niagara* vizének Kanada felől lévő mellýekein öszszegyülekezve áll, gyaníthatóképpen olyan tzállal, hogy Ámérikánek határaitra béüssön. A' dolog felől

azonnal híradás küldtetett - el Generális *Hullhoz* az Ontariói Kormányozóhoz, hogy haladék nélkül fogasson fegyvert a' tartománybéli nemzeti katonasággal, és állítsa-ki őket a' viaskodás helyire. Városunk' Kompaniái készen állanak, hogy az első jeladásra útnak indulhassanak.

Nagy Britannia,

A' *Londoni*, Május 21, 23, és 24-dikén költ levelekben ilyen nevezetes tudósítások találtak a' *Minister Perceval* megölettetésétől fogva a' *Ministériumban* előfordult változásokról: —

A' *Régens Princz* azt bízta *Lord Liverpoolra*, hogy tegyen *Kanning* és *Lord Wellesley* uraknak bizonyos javallásokat, mellyek szerint az ő Királyi Hertzegsége kívánságával megegyezőleg egy erősebb és a' jelenlévő környülállásokhoz alkalmaztatottabb *Ministériumot* lehessen formálni. Ezek, a' *Lord Liverpool*al való beszélgetéseiket mind ketten leírták, 's az ő nevének aláíratásával megerősítették, melynek, mint protokollumnak foglalata, ennyiben áll: —

Kanning úr, minekelőtte gondolatját kimondotta volna, azt a' kérdést terjesztette *Lord Liverpool* eleibe, hogy az *Irlandiai Catholicusokra* nézve az eddig volt principiumok meg fognak-e ezután is tartatni? *Lord Liverpool* azt felelte, hogy az ő pricipiumai ezen tekintetben változhatatlanok vólnának, és ő semmit nem kételkedik azon, hogy az ő *Ministertársai* is hasonló principiumokkal bírjanak. *Kanning* úr erre azt mondotta, hogy az eleibe terjesztett feltételeket érett megfontolás alá vévén, azután ki fogja magát nyilatkoztatni.

Lord Wellesley külömbkülömb kérdéseket

zett — 1)ször; a' Catholicusokra nézve ő is azt kérdezte, a' mit Kanning, 's' arra ő is ugyan azon feleletet vette. — 2)ször; hogy nem szándéka -é az Országlószéknek a' félszigeten (Spanyol és Portugallia Országokban) folyó hadakozásra nézve semmi további eszközhöz nyúlni? (A' L. *Liverpool* felelete: Az Országlószék ezen tekintetben mindent elkövetett, és a' hadakozásnak folytatásában a' mostani Systemája mellett megmaradni akar). — 3)ször; Meg fognak-é a' Kabinétomnak mostani egyéb tagjai maradni? (A' L. *Liverpool* felelete: Minthogy sokak közülök olyan kívánságot nyilatkoztattak, hogy kilépni szeretnének, tehát ezen tekintetben igen könnyű lehet az új Ministeriumnak összszerkeztetése. — 4)ször; Meg fognának-é Lord *Sidmouth* és a' barátjai maradni? (Felelet: Meg, de a' hivataloknak kiosztása a' mostanában összszerkeztetendő Tanátsból fog függeni.) — 5)ször; Meg fogna-é maradni Lord *Kastlereagh*? (Felelet: Meg, minthogy az ő jelenléte igen szükséges volna a' Parlamentom' alsó házának kormányozására. Erre azt mondotta Lord *Wellesley*, hogy ő ha Minister volna, nagy köszönettel tartozna annak, a' ki ezt a' kormányozást magára vállalná. E' fontos hivatal). — 6)ször; Ki fog-é az úgy nevezett *Oppositio* egészen szorítottai a' jövődöbéli Ministeriumból? (A' L. *Liverpool* felelete: Ő nem tud semmit valami e'féle kiszorító princípiumból, azonban niutsen reá bízva, hogy az *Oppositio* (a' Ministerekkel ellenkező rész) tagjai közül valakit Ministerséggel megkínáljon. — 7)ször; Tétetődött-é *Kanning* úrnak ajánlás? (Igen is tétettek néki a' Régeus Her-

tzegnek parantsolatjából néminémű ajánlások, a' ki meg van a' felől győzettelve, hogy Lord Wellesleynek híjába tétetődne ajánlás, ha abba Kanning úr is befoglaltatva nem vólna. Erre azt mondotta L. Wellesley, hogy ha szintén igaz is ez a' mondás, az ő kettőjük tselekedetei tsakugyan függetlenek egymástól, 's noha az ő princípiumaik egymással igen sokban megegyeznek, a' mostani munkához tsakugyan nem leszen az ő megegyezéseknek semmi befolyása. —

Mihelyest L. Wellesley ezen protokollumot az ő Liverpoollal való beszélgetések felől e'képpen megkészítette, azonnal feleletet küldött hozzá írásban az eránt, hogy a' Ministerséget nem vállalja-fel, kinyilatkoztatván,

1)ször, hogy a' mi az Irlandiai Catholicusokat illetné, ő ezen tekintetben a' Ministerium tagjaival egészen ellenkező értelemben lévén, 's a' mellett állandóúl megmaradui kívánván, ezekkel magát telyességgel össze nem tsatolhatná. — 2)ször, hogy a' mi a' Spanyol és Portugallia országokban folyó hadakozást illetné, minthogy a' L. Liverpool beszédjiből a' következik, hogy az Országlószék ezen tekintetben tsak a' maga eddig való systemája mellett akar meg maradni: ő pedig éppen más és olyan ítéletben vólna, hogy ezen félszigetbéli hadakozásra nézve egészen más systemát kellene felvenni, tehát ő a' Ministeriumba ezen gondolkozásnak különböző vóltára nézve is bé nem mehetne, annyival is inkább, minthogy egy olyan Ministerium, melynek a' ministeri részszel ellenkezők közzül senki tagjává nem lehetne, a' Régens Pricznek javával éppen ellenkezne, és a' biroda-

lom' belső zűrzavarjait el nem tsendesíthetné; hogy a' Princz ezen tekintetben azzal a' nagy lelkűséggel nyilatkoztatta volna - ki magát, hogy a' belső tsendesség' és békesség' helyreállítatását semmi módon meg nem kell akadályoztatni; 's minthogy végezetre ő (t. i. L. Wellesley) úgy ítél, hogy a' mostani időbéli Ministériumnak, a' jelenlévő veszedelmeknek félelmétől éppen olly üresnek, 's az igen jókori engedelmisségtől éppen úgy, mint az Irlandiai Catholicusoknak elnyomásától idegennek kell lenni; 's utoljára azért is, hogy a' hadakozásnak folytatására nézve, az eddigvalótól különböző systemát kellene felvenni.

Hasonló menséget küldött *Kanning* úr Lord Liverpoolhoz. A' Régens Princz, úgy mond, erős Ministériumot kíván, pedig maga megalatsonyítaná és gyeugítené azt, ha mi, a' javallott feltételek alatt annak tagjaivá lennénk. A' mi őtet (*Kanning* urat) különösen illetné, ő ezen tekintetben, minthogy a' mostani Ministerek az Irlandiai Catholicusokra nézve a' magok eddig való princiuiumaik mellett állandók, magát ki nem teheti, azon a' meg győződésen fundálván ezen tekintetben a' maga ítéletét, hogy mind azoknak az embereknek, a' kik a' Korona' tanácsosaivá hívattatnak, azon a' békességes egyesülésen munkálódni szükséges legyen, a' melly a' birodalomnak a' békességet, tsendességet, és erőt vissza állíthatja. Mellyhez képpeszt kéri *Kanning* úr ő Királyi Hertzegségét, hogy botsásson meg néki azért, hogy ajánlását el nem fogadhatja, és engedjen néki egy audientziát a' maga ítéletének bővebb megmagyarázására. —

Az alatt, míg ezek a' Ministerek között e-

képpen folytak, a' Parlamentom' alsó házában is előfordult a' Ministérium állapotja. Május 21. dikén azt projektálta *Steward Wortley*, hogy kérje a' Parlamentom a' Régens Herizeget, hogy változtassa - meg a' Ministereket és állítson erősebb 's a' környülállásokhoz alkalmaztatottabb Ministériumot lábra. A' projektom feletti heves vetélkedés folyt, de végezetre a' voksokpak 4 többségivel csakugyan megerősített. Mellette 174, ellene 170 voksok voltak. *Wortley* és *Milton* nevű tagok vitték a' Parlamentum' kívánságát a' Princzhez, kiől azt a' feleletet vették, hogy érett fontolás alá veszi a' Parlamentum kérését. *L. Liverpool* azonközben és Minister társai, a' fejek felett fenyegetődző veszedelmeket látván, más nap le mondottak hivataljáról. A' Princz elfogadta az ő lemondássokat, 's Lord *Wellesley*hez fordulván kérte őtet, hogy dolgozzék egy plánumot az eránt, hogy az új Ministériumnak összeszerkeztetését miként gondolja leg jobbnak lenni. A' Lord *Wellesley* plánuma a' volt, hogy ő maga a' kintstár első Lordja, *Kanning* úr, Lord *Holland*, és Marquis *Landsdowne* Státustitoknokok, *Huskisson* úr a' Kintstár Kanczelláriussa, és Lord *Moir*a Irlandiai Vice-Király legyenek. Lord *Grenville* és *Grey* urak nem estek - bé a' Ministériumba.

Étolsó Jegyzések.

A' Pruszsziái levelek szerint *Napoleon* Császár Dantzát már oda hagyta volt. Jun 11. dikén Marienburgba érkezett, a' honnét indulófélben volt Königsberg felé.

Bukarestben Jun. 4. dikén még leg nagyobb figyelmetességgel várták Konstantinápolyból a' békességes kötesnek ratifikázióját. Az Orosz seregek Krajovánál, Turkónál, Giurgevouál, Buseónál, és Bukarestnél; a' Törökök pedig Schumlánál várták annak megérkezését.

Budáról azt írják, hogy e' hónap' 16. dikán reggeli 4 órakor a' Palatinus ő Cs. Herizegsége Prága felé a' Frantzia Császárné ő Felsege látogatására útnak indult.